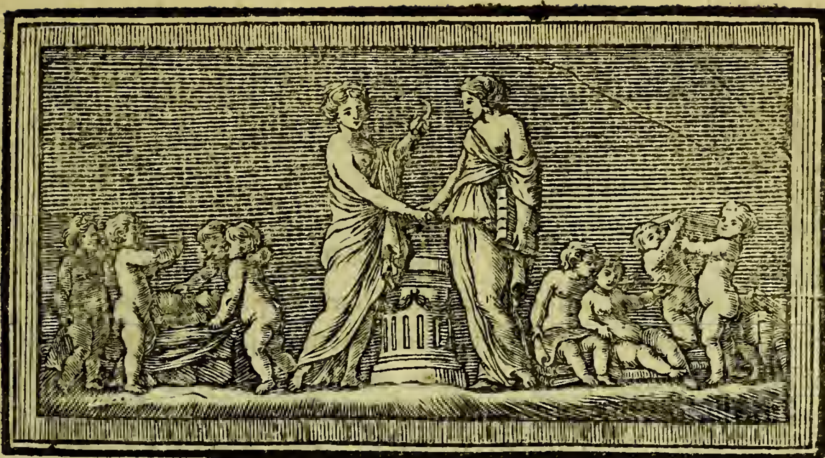
12.

171

D. O. M.

DE

HÆMORRHAGIIS UTERINIS IN PRÆGNANTIBUS.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

PER totum geſtationis ſtadium, hæmorrhagiâ uterinâ corripi poſſe mulierem nemo neſcit. Si ſub initia, imminet abortus, ſed quoad prægnantem, nihil infauſti plerùmque præ ſe fert prognoſis; ſed non ità, ſi ſub finem graviditatis irruat: magni

certè momenti in ſummo geſtationis termino, graviſſima quoque circà octavum menſem; par erit in utroque caſu periculum, ni compeſcatur; ſed ſiquidem utriùſque diverſa eſt cauſa, diverſa etiam ad ſedandam encheireſis. In ultimis enim diebus peculiari arte quâdam poterit uterus ad contractionem provocari, hìncque innoxiè fœtus expelletur; quo expulſo ſtatim coarctabuntur vaſorum oſcula, remittetque ſanguinis minax effluvium; inter octavum verò menſem, eadem ſpes non affulget; invalida prorsùs ſibique deſes erit natura, & ni in promptu ſubveniat ars auxiliatrix, ſuccurratque oculata manus, cum ſanguine vita fugiet; hìc ergò periculum in morâ, illìc cunctari decet. De utrâque hæmorrhagiæ ſpecie acturi, quid de vaſorum fœtum inter & uterum communione edoceat Anatomia, perſcrutemur.

Omiſsâ peculiari uteri fabricâ, quæ ad rem noſtram ſpeciatìm non attinet, intima tantummodò ejus vaſa obiter exponemus. A ſpermaticis & ab hypogaſtricis orta hæc vaſa, tùm arteriæ, tùm venæ, ſerpentino ductu in intimam ejus ſubſtantiam exſpatiantur; venæ tamen dicuntur minùs flexuoſæ. Etſi exigua hæc vaſa, præſertìm ſpermatica, injectionum tamen ope, per totum uteri textum ea perſequi datur, & inſufflatione continuum inter ea eſſe, ſeu mediatè ſeu immediatè, commercium patet. Præter venas & arterias notabilia extant vaſa quædam maximè conſpicua, privati generis, celluloſa, cavernoſorum ad inſtar corporum, in omni internâ uteri ſubſtantiâ ſparſa, ab Anatomicis ſinus dicta. Quoad horum vaſorum fines 1°. arteriarum aliæ in hos ſinus ſuum ſanguinem fundunt, & aliæ in uteri ſubſtantiâ exitum reperiunt. Pariter ex ſinubus ortæ venarum aliæ, aliæ ex uteri textu, ad truncos tendunt. Sinus autem tubos exigunt qui, pro vario uteri ſtatu, plùs minùſve la-

tis oſtiis, in ejus cavo patent. Et hæc ſola vaſorum ſanguineorum oſtia, in cavo uteri hiant; namque quod attinet ad ſurculos arterioſos, quos laudant ſummi viri plures, qui, quaſi anguillæ repentes, trans internam uteri membranam ire, & in cavo prominere dicti ſunt, quaſi fila pendula, mera dicuntur ingenii luxuries, & cuilibet hactenùs verè conſpicuos fuiſſe negatur. Quoad poros de quibus dicunt plures, ſunt reverà exangues, propriumque ut aliis in caveis exhalant humorem.

Omnia quæ diximus vaſa tùm arteriæ, tùm venæ, tùm ſinus mutantur in menſtruatione, ſed inſigniter in graviditate. Quæ exilia quidem in utero vacuo, per menſtruationem ſenſilia magìs, meroque ſanguine referta apparent; in gravido, ſensìm ità mole augentur, eâ potiſſimùm ſede quâ hæret placenta, ut exeunte graviditate ſint ampliſſima, venæ arteriis ampliores; ſinus verò adeò lateſcunt, ut extremum poſſint admittere digitum, eorumque oſtia calamum ſcriptorium.

De uteri fabricâ vaſculosâ multa ſanè addenda ſupereſſent; ſed quid plura? dicta ſufficiant, & nunc ad externam placentæ ſuperficiem quâ utero adnectitur. Ab initio geſtationis tota omninò lanuginoſa videtur ea externa ſuperficies, & in toto ſuo ambitu denſa & compacta ejus ſubſtantia; merumque diceres parenchyma; at paulatìm procedente graviditate, in majori ſuâ parte attenuatur, vel ſaltem non craſſeſcit, dùm alia pars in dies ſpiſſeſcit; ita ut versùs tertium menſem jam placenta à chorio diſtinguatur; pars tenuior nempè eſt chorion, & placenta denſa pars. Utriûſque ſuperficies, in omni ovi peripheriâ, hirſuta videtur villis innumeris brevioribus & exiliſſimis. Si quæras quænam ſit horum villorum natura, quis uſus? duplici ſubſtantiâ inſtrui placentam conſtat, ſpongiosâ

nempè unâ, aliâ vaſculôſâ, alteri alterâ ſuperſtratâ; à ſpongiosâ ſubſtantiâ exſurgunt hi villi, naturamque tomenti tenent. Quoad uſum, humorem qualemcumque à vaſis uteri exſugunt; apud omnes enim in confeſſo eſt his viis percolari ſuccum qui ad fœtûs nutrimentum faceſſit; at difficultas eſt de modo quo inſtituitur illud commercium, & de genio illius ſucci, quod definire hactenùs arduum.

Quàm ſe torſerint ab omni ævo auctores de modo quo ab utero ſuccos mutuatur placenta, mirum: alii inter utriûſque vaſa, dari anaſtomoſes docuerunt; ſed ex plurimis liquet experimentis nullas eſſe, ideòque tota ruit hæc anaſtomoſeon hypotheſis. Inoſculationes vaſis cum vaſe ſibi ſatis habuerunt alii; ſed exiguos quos exigit placenta ſurculos, cum grandioribus uteri vaſis oribus ora jungere nonne repugnat? nonne reluctatur luminis diſparitas. Graciles villos ex placentâ exporrectos in poros uteri ſe immittere, ſicuti conſeruntur plantarum radiculæ, dixerunt alii: plures in unum vas inſeri docebat Cel. M. Levret; quod certè nullâ autopſiâ demonſtratum; & aliundè immiſſi in vaſa hi ſurculi vel erunt ſoluti, vel adhæreſcent: quoquoverſùs exſurget objectionum myrias. Novum lumen indefeſſis D. *Hunter* laboribus deberi credunt multi. Duplicem admittit placentam, uterinam nempè unam, aliam fœtalem, ſicuti & vaccis ſunt cotyledones quorum alii ad uterum, alii ad chorion pertinent; docetque ex advecto ab uniûs placentæ vaſis in textum cellularem ſanguine, partem nutritiam à vaſis alteriùs placentæ ſecerni & reſorberi. Hâc de hypotheſi dixiſſe ſufficiat, abſente tamen malæ fidei inſimulatione, duplicis illiûs placentæ hiſtoriam poeticam magìs quam philoſophicam nonnullis viſam fuiſſe.

Una vel duplex, ut contendit *D. Hunter*, ſit placenta, ideſt

è duabus quibus conſtat placenta ſubſtantiis, una ſit uterina, vel ambæ fœtales, quid intereſt? eodem modo peragitur fœtûs nutritio. Sorbitione ſolâ fieri ſcripſerat olim ſagaciſſimi viri conterraneus *Monro*; duplici placentâ abſtinuit, ſed non duplici placentæ ſubſtantiâ. Si reipſâ diverſam habet originem utraque, ſummum decus cui propriis experimentis, nova hæc eluxit diviſio; ſed uſquedum luce clarior evadat hæc opinio, in priori pedem figere ſatius; ſi quidem non ſejunctis ſubſtantiis pariter poteſt evolvi hæc μηχανὴ, & ſimplicior videtur.

Statim atque enim in uteri caveam delapſa ſunt prima futuri hominis rudimenta, jam turgere uterum, & undique initium illud qualecumque ſuis anguſtiſſimè parietibus præſepire conſtat. È poris uteri exſudat mucus quidam qui condenſatus, fit gluten cujus ope cum utero coaleſcit ovum. Indè vaſorum oſcula obturat hic novus hoſpes, indèque in caveam effluxuro è ſinuum tubis ſanguini nulla datur via; ad placentam appellat neceſſe eſt. Spongiæ vices gerit villoſus hujuſce textûs, adventitio ſucco imbibitur, huncque ſuccum dein ab eo ſorbent venæ umbilicalis ſiticuloſi fines, qui numero infiniti in hoc textu natant, tanquam radices per aquam diſperſæ. A primordio conceptûs, vel potiùs mutuæ adhæſionis, incipit hæc chorea; namque vix fictus, nutricatum efflagitat embryo; ſed ſicuti pauxilli penoris eſt indigus, ſic & tunc minorem huic impertiunt copiam uterina vaſa; (per tranſennam enim notare liceat ægrè impræguari mulierem per vaſorum plethoram, faciliùs verò inſtanti quo menſtruo fluxu exinanita fuere vaſa.) Jam ne puncto quidem feriatur nova machina, & temporis lapſu ſensim affluentis humoris augetur copia; creſcendo plùs nutritionis expoſcit fœtus, ideoque lateſcunt vaſa ſinuſque ſanguine referta; plùs ebibit textus ſpongioſus.

plùs quoque exſugunt venæ umbilicalis radices. In eo totum verſari artificium quis jure negabit? Non palmarem ſed veriſimilem ſententiam proferre juvit, at nodum expediiſſe non gloriamur; quæ ſi tamen genuina ſit opinio, riſum quis teneat, de tanto pulvere, varioque, omni ætate & per orbem, concertantium tumultu.

Jam aliud problema proponitur: quæritur quænam ſit ſucci quem ebibit placenta indoles. Sincerum ab utero ad fœtum ire cruorem diù creditum eſt; at meliùs edocti negant nuperi; contenduntque ne γρῦ quidem ſanguinis, ſed rorem album tantummodò exſugere umbilicalis venæ radices; docentque à conceptûs primordio novam & peculiarem exſurgere ſecretionem, & quid in purpureo latice ineſt ſubtiliſſimi & propriè alibilis, à placentæ villis ſecerni. Eximiis nititur argumentis hæc opinio, hancque fulciunt & ratio, & experientia nec-non & analogia: huic ergo aſtipulari non dubitamus. Quæritur iterùm ubinam ſuccus ille fiat ſanguis? An placentæ quâdam peculiari elaboratione, an proprii cordis fœtûs actione? Plures ſibi paravit aſſeclas noviſſima hæc ſententia, plures quoque in eam inſurgunt, & autopſiâ freti, ſanguinem que ante cor generari aſſerunt; ſi enim viderunt *Malpighius*, *Harveus*, *Hallerus* & alii, ſanguineis vaſis ſuperbire placentam in ovo incubato, dum cor & omnia in fœtu palleſcerent, grave quidem indè orietur argumentum; nos autem, nè ſaltemus extra chorum, rem dijudicare non molimur, & Ill. viri ne cineri dolorem inuramus, hæmatoſeos ſuæ artifex eſto fœtus. Jam autem ad rem noſtram deveniendum: ſanguine referta eſſe uterina vaſa conſtat, imò per graviditatem turgere, & ex illâ turgeſcentiâ tam largæ procedunt hæmorrhagiæ: quænam ſint cauſæ & ſymptomata nobis incumbit inveſtigandum, exhibendaque medendi ratio.

Una & eadem eſt proxima hæmorrhagiæ uterinæ cauſa, quocumque geſtationis tempore accidat: ſcilicèt placentæ à vaſis uterinis avulſio, hujus autem avulſionis ratio diverſa. Vel enim fortuitò fieri poteſt, vel ſpontè, ut ità dicam, evenit, & ab ipſiùs rei naturâ pendet. Etenim ſi graviter lapſa fuerit ad ſummum terminum prægnans, vel temerè exercitata, &c. vel ſi ſubrepſerit ex occultis pluribus, ſpecialis quædam cauſa, plùs minùs-ve lato orbe rumpetur uterum inter & placentam adhæſio; tunc ex uteri vaſorum hiantibus oſtiis fluet ſanguis maternus, moxque fiet hæmorrhagia; quod non adeò infrequens, ſed in ſpeciali quâdam & fortuitâ cauſâ vertitur. Ineluctabilis verò hæmorrhagia versùs octavum geſtationis menſem, ſi ſupra uteri oſtium adjaceat placenta: omnibus enim notum eſt ſub finem graviditatis ad totam uteri expanſionem, pro ratâ portione, conferre cervicem, ſeque cervicales fibras ad inſtar aliarum explicare & inde à ſe mutuò divaricari, quin & jam paululùm fatiſcit uteri orificium. Ordinem inde perverti neceſſum; jam uteri vaſa è loco primo dimota, vaſis placentæ non aſſentiuntur, rumpitur inter ea felix olim nexus, intercipiturque commercium; ſpongioſus placentæ textus reglutinatur, dum uterina vaſa patent hiulca; indè tot rivi ſanguinei, indè periculoſior hæmorrhagia.

Sive à fortuitâ ut dictum, ſive à ſpontaneâ, tempore præſtituto, placentæ avulſione oriatur ſanguinis fluxus, ſub initia vulgò guttatìm & lentè fluit, & abſque ullo ad partum dolore; qui ſtatus plurimis diebus, non raro viginti circùm circà, perdurat; ſic ſine dolore ſtillat ſanguis, vel jugiter vel identidem, & ſine moleſtiâ ferè, nec virium defectione, ſed cum languore quodam tantùm & gravatìm vitam agit prægnans. Aſt repentè copioſiùs proſilit ſanguis, in enormem maſſam coagulatur, ſtu-

pent omnes, trepidantque & non lymphato metu: etenim ni in promptu adſit ſagax Chirurgia, ſupervenient lipothymiæ, ſudores frigidi, oſcitationes, tinnitus aurium, proſternentur vires, & ſubitò de miſerâ erit decantatum. Quod felicioris hodiernæ praxis beneficio ſæpè ſæpiùs avertitur.

Quid in utroque caſu tentabit Chirurgus, à primordio veræ cauſæ inſcius? Si nullus ineunte ſanguinis effluxu urgeat dolor, ſi modicus ſit, & hactenùs valeant vires; apage digiti in vaginam indaginem, quam etſi prædicant & exhibent incauti & inexperti, plùs noxii quàm frugis impertiet. Cubile ineat & aſſiduè jaceat ægra; abſint & ſanguinis miſſiones & ſtipticorum uſus, tenuis victus præcipiatur, & cæterum otioſus excubet obſtetricans.

Quæ tandiù obtinebit agendi ratio, quandiù modica erit hæmorrhagia, & præſertim quandiù valebunt vires; non raro enim adhibitis hiſce cautelis, remiſit ſanguinis effluxus, ſaltem non in oſtio adhærente placentâ, & exindè benignus omninò ſubſequutus eſt partus. At verò ſi, ut dictum, aliquot elapſis diebus, ſubitò irruat ſanguis, ſi quid de viribus decedere percipiatur, pungant dolores necne, rem exploret Chirurgus, & tunc, ſcrutanti digito, ſi obvia ſit in uteri oſtio placenta, ſpecialis certè cauſa patebit & nullum ſupererit dubium; alibi verò jacere conſtabit, ſi digito non occurrat.

His dignotis obvium ſe præbeat Chirurgus, diverſumque pro diverſâ ſpecie adhibeat modum; ſi conſtet in fundo uteri, vel aliàs, ſed non in cervice hoſpitantem placentam, à quâlibet cauſâ partim eradicatam fuiſſe, quandiù in utero morabitur

bitur infans, tandiù expanſi uteri ſoluta patebunt vaſorum ora; & quò fluet copioſiùs, eò longiùs ſerpet ſanguis, latiorque fiet placentæ avulſio, indèque magìs ac magìs ſæviet hæmorrhagia. Quâ de ratione properandam eſſe fœtûs extractionem commendârunt anteceſſores, & dudùm obtinuit hæc praxis; aſt quandoquè incidere eſſet in Scyllam, & extracto fœtu, læthalem ſucceſſiſſe hæmorrhagiam, nedùm compeſceretur quæ urget, pluriès comprobavit experientia; diuturno enim ſanguinis effluvio fractus uterus ad debitam retractionem fit piger, hujuſque langueſcunt fibræ; inertes ergò poſt ſubitam fœtûs & ſecundinarum extractionem, retractionem abnuent, & ad extremum, expanſo viſcere, hiabunt vaſorum ora, undiquè pluet ſanguis, & ad mortem.

Cui infortunio cavens longo perſpicacique uſu edoctus Cel. M. Puzos, aliam ſibi ſelegit viam. Adnotaverat vir egregius eò exæſtuari minùs ſanguinis effluvium, quò magis & acutioribus agebatur mulier doloribus, & vice verſâ; neceſſarias ergo contractiones & frequentes, & validas cenſebat. Sed aliundè, inſtante hæmorrhagiâ, lentam perſæpè viderat naturam, perleveſque tantùm & languidos eſſe dolores obſervaverat; incitandum proindè cenſuit uterum, ut invitus, ſed artis auxilio impiger factus, fatalem præcaveat exitum. Hoc autem erat ſummi viri præceptum, quod Reipublicæ opportunum & conducibile munus obtulit: in uteri orificium immittantur unus vel plures digiti, quorum ope titilletur, excitetur orificium; hujuſque hâc ratione inchoatus abſolvatut hiatus. Duplex hâc titillatione oritur lucrum, promoventur, ſenſìmque recrudeſcunt dolores, & magis magiſque dehiſcit oſtium. Indè paulatìm procedente infantis capite, obturantur vaſa, contractionibusque repetitis horum minuitur lumen, indè deflagrat hæmorrhagia; inci-

tatoque gradu properat partus. Neminem latet hanc praxim nequaquàm obtinere poſſe, ſi perversè ſit in utero ſitus infans; quo enim in extremo caſu, extrema; ſuccedet verò plerumquè dum quoad ſitum legitimè ſe res habebunt; ſic enim pluriès obſtetricantium olim ille Coryphæus arte ſuâ, ſedato cruoris effluvio, genuino partu, & incolumi puerperâ, vegetum lætus obtinuit infantem; ſicque hujus veſtigiis inſiſtentes plurimi, non ſemel ab orci faucibus & matrem arripuerunt & prolem.

Non ita ſuccedit hæc methodus ſi à cervicalibus uteri vaſis orta fuerit hæmorrhagia. Si larga & copioſa, & de cauſâ ſis certus, jam citò ad opus te accingas, minori enim cunctatione augeretur ſanguinis effluvium, minuerentur vires, & proindè creſceret periculum. In vaginam immiſſæ dextræ obviàm ſe offert placentæ ſoluta pars; an penès eam inſeri debeat obſtetricantis manus, uſque ad chorion, vel pertundere liceat ipſammet placentam ad pergendum, trans eam immiſſâ manu, quouſquè occurrat unus ex infantis artubus, fuit problema; utramque enim praxim propoſuerunt & expertiſſimi in re obſtetriciâ magiſtri; at prior unanimi conſenſu fuit recepta; prorſùsque ablegata alia; quippè non niſi ægrè, & diu agente digito, poterit perforari placenta; hoc verò opere faciliùs diſcedet quàm perfodietur, & exindè major fiet vaſorum ſolutio, antequàm trans placentam manui pateat iter. Promptè ergò & leniter fiat ſuperſtitis placentam inter & uterum adhæſionis, in uno è lateribus, ſolutio, celeriter dilacerentur membranæ, & inducatur manus ad fœtum; ſtatimque apprehenſo pede, quod in hoc caſu non ægrè fit, juxta artis leges educatur infans. Hâc novâ ſolutione, jam ſanguinem lato ore effundentibus vaſis, addentur alia certè plura quæ patebunt, & ſanguinem quoque largo mittent flumine; ſed ſi celer ſis in agendo, & induſtrius, vix

hiulca & ſoluta vaſa, promptâ uteri contractione ſubſequenti, arctiora fient, horum oſcula anguſtabuntur, proindèque claudentur hi rivi, ſiſtetque ſanguinis effluvium; quod rationi conſentaneum, & quotidianâ conſtat experientiâ.

Quo peracto, in extrahendis ſecundinis ne ſis tardus: à communi lege aberrat hic eventus. Si enim moreris, pro majori parte eradicata placenta, expanſum, cunei ad inſtar, retinebit uterum, & exinde hiantia remanebunt uterina vaſa, quæ coarctari inſtat; exemptâ autem placentâ in priorem ſtatum facilè redit uterus, ſtringuntur vaſa, nec ampliùs pertimeſcenda ſupereſt hæmorrhagia, niſi iners remaneat uterus, de quâ inertiâ hìc agere abs re eſſet.

HAS THESES, Deo juvante & Præſide M. GUILLELMO-LUDOVICO PIET, *Regiæ Chirurgorum Pariſienſis Academiæ Conſiliario, antiquo Scholarum Præpoſito, nec non ægrè parturientibus egenis, Regio diplomate, Adjutore conſtituto, tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA-ANTONIUS-GASPARDUS* FORESTIER, *Pariſinus, in almâ Univerſitate Pariſienſi Artium Liberalium Magiſter, Theſeos auctor.*

Die Veneris 30ª. Auguſti 1782, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.*

PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

PARISIIS,
Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXII.